

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

Андрій КОВАЛЕНКО

«29» серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІТЕРАТУРНІ НАПРЯМИ, ТЕЧІЇ ХХ ПОЧ. ХХІ СТ. (ІЗ
ЕЛЕМЕНТАМИ ІМГ)**

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма

Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною
комісією

факультету іноземної та слов'янської
філології

«30» серпня 2024 р.

Голова

Громова Н. В., кандидат педагогічних
наук, доцент

Розробник: **Кириленко Надія Іванівна**, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української
мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Семенов О. М., докт. пед. наук, проф.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	магістр	вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
Загальна кількість годин - 150		1-й	1-й
		Лекції	
		22 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		100 год.	138 год.
		Консультації:	
Вид контролю: залік			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета: формувати суспільну та національно свідому гармонійно розвинену особистість засобами літератури;
Дати магістрантам глибокі знання про закономірності та специфіку українського літературного процесу; сприяти розумінню змісту і значенню

публіцистичних та літературознавчих праць; формувати навички пошукової, дослідницької роботи; удосконалити філологічну освіту майбутнього вчителя-словесника; підвищити рівень професійної компетенції та розвивати *компетентності з інфомедійної грамотності*.

Завдання: творчо поєднувати здобуту теоретичну інформацію з різними прийомами філологічного аналізу текстів; орієнтуватися в основних закономірностях розвитку української літератури формувати вміння висловлювати особисту думку; показати місце української літератури в контексті світової, *бути медіаграмотним, соціально толерантним, креативним*.

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістрант повинен **знати:**

- предмет і завдання курсу, зв'язок з іншими дисциплінами, провідні методи;
- історію розвитку напрямів і течій в українській та світовій літературах;
- особливості провідних напрямів і течій в літературі ХХ – поч. ХХІ ст.;
- представників зазначених напрямів і течій, художні тексти;
- особливості творів певного курсу;
- напам'ять тексти, передбачені програмою;
- *основні онлайн-інструменти*.

уміти:

- розрізняти поняття стиль, напрям, течія;
- самостійно опрацьовувати наукові першоджерела, збірники, періодичні видання, словники, довідники;
- аналізувати й порівнювати провідні концепції, підходи до різних питань, визначаючи й аргументуючи власну позицію щодо тієї чи іншої проблеми;
- вміти аналізувати тексти основних представників певних напрямів і стилів;
- *критично аналізувати тексти, володіти навичками інфомедійної грамотності*.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Історія та культура України, українська література, вступ до літературознавства, вступ до мовознавства, психологія, філософія

3. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІЗ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ в контексті Міжнародного проєкту «Вивчай і розрізняй: інфомедійна грамотність»:

- *медіаграмотність*;
- *критичне мислення*;
- *соціальна толерантність*;
- *стійкість до впливів, фактчекінг*;
- *інформаційна грамотність*;
- *цифрова безпека*;

- візуальна грамотність;
- інноваційність, розвиток креативності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	(А) отримують студенти, які були активними на всіх заняттях, засвідчують високий рівень осмислення вивченого, виявляють вміння логічно, аргументовано аналізувати, узагальнювати, давати критичну оцінку художньому матеріалові, подають чіткі визначення термінів, виявляють творчі здібності в опрацюванні певних питань, чітко простежують історію літературного явища, вміють кваліфіковано вести дискусію. Відповіді не містять фактичних і мовленнєвих помилок.
82 – 89	(В) отримують студенти, які відповідали на всіх заняттях, добре володіють навчальним матеріалом, виявляють вміння аналізувати, узагальнювати, знають визначення термінів, більшість теоретичних положень підтверджують прикладами; є спроби виконати проблемні завдання; спостерігається вміння коментувати літературні явища; відповіді не містять фактичних помилок, наявні окремі мовленнєві огріхи.
74 – 81	(С) мають студенти, які відповідали на кожному занятті, уміють не лише відтворити зміст лекції, але й переказують самостійно опрацьований матеріал за кількома джерелами, відповідають на питання, знають визначення термінів, але відповіді не завжди конкретизовані прикладами, трапляються фактичні і мовленнєві помилки.
64 – 73	(Д) набирають ті студенти, які постійно працювали на заняттях, можуть відтворити матеріал лекції, при відповідях користуються самостійно укладеним конспектом; намагаються подати визначення термінів, але не завжди можуть навести приклади; не готові виконувати проблемні завдання; відповіді містять фактичні і мовленнєві помилки. Студенти здійснюють мислительну діяльність під керівництвом керівника.
60 – 63	(Е) отримують студенти, які відтворюють матеріал лекції, переказують самостійно опрацьований матеріал. Студенти відповідають на питання, але у відповідях не точно подані визначення термінів, відповіді не

	конкретизовані прикладами, застосовують набуті знання лише у стандартних ситуаціях, наявні спрощені висловлювання; розумові операції фрагментарні або елементарні.
35-59	(FX) – не зараховано (з правом перескладання) мають студенти, які відтворюють половину матеріалу лекції чи самостійно опрацьованого матеріалу. Відповіді характеризуються низьким рівнем усвідомлення, завчені напам'ять матеріали не можуть чітко пояснити, відсутні приклади; відповіді містять фактичні неточності і мовленнєві помилки.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Розділ №1							Розділ № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11-10	T13-14	Бали	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	12	15	75	
C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11-12	C13-14	Сам	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	р 25	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	Задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Усне опитування, тестування, проекти, статті, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, доповіді на конференціях та семінарах, залік.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Розвиток напрямів і течій 1 половини XX ст.

Тема 1. Модернізм в українській літературі початку XX століття – художнє явище нової естетичної якості.

Тема 2. «Срібний злет» українського символізму.

Тема 3. Великі здобутки і трагічні колізії «Розстріляного відродження». Становлення і нищення шкіл та напрямів у літературознавстві 20-30 років XX ст.

Тема 4. Утвердження української літератури в контексті світової – «Нью-Йоркська група».

Тема 5. Експресіонізм в українській літературі.

Розділ 2. Сильові напрями й течії в українській літературі другої половини XX – початку XXI ст.

Тема 6. Феномен шістдесятництва та паралельних йому течій в українській літературі.

Тема 7. Дисидентський рух.

Тема 8. Київська школа поезії.

Тема 9. «Тиха поезія».

Тема 10. Неореалістична стильова тенденція в українській прозі.

Тема 11. Химерна проза.

Тема 12. Практика постмодернізму в українській літературі.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Розвиток напрямів та течій в українській літературі 1 половини XX століття

Визначення категорій стилю, методу, напрямку, школи, літературної течії.

Історичні умови: зіткнення народницької, позитивістської та нової естетичної свідомості, подолання «перехідного періоду».

Еволюція письменства від народництва до європейського типу світосприймання – від реалістичної школи до імпресіонізму.

Психологічний напрям і феномен психоаналізу. Шляхи і долі психологічного напрямку в XX ст. (Б. Мейлах, С. Ейзенштейн).

Зв'язки французької «нової» критики Ф. де Соссюра, теорії «письма» й ідей «соціології» С. Барта, екзистенціалізму Ж.-Л. Сартрес, структуралізму К. Леві-Строса з психологічним напрямом та психоаналізом у літературознавстві XX ст.

Філологічна школа і модерні її розгалуження в період новітньої літератури.

Поєднання європейського імпресіонізму як інерції реалізму (брати Гонкур, Гі де Мопассан, І. Бунін) з українським. Сенсуалістична та емпірична основа стилю.

Модернізм як естетична система. Підґрунтя модернізму (ідеї Ф. Ніцше, А. Бергсон, Е. Гуссерль, З. Фройд, К. Юнг). Видатні представники зарубіжного модернізму: Дж. Джойс, Ф. Кафка, В. Вулф, Т. Еліот, Е. Павнд, М. Пруст, А. Камю, Е. Йонеско, С. Беккет, Ж.-П. Сартр.

Проблема українського символізму в критичній рецепції та літературознавчих дослідженнях. Полеміка з приводу його присутності на теренах вітчизняного письменства впродовж ХХ століття.

Характерні ознаки концепції символізму, історична зумовленість його виникнення на підставі європейської «філософії життя» та національної «філософії серця». Спільні та відмінні риси в порівнянні з французьким, бельгійським, польським, російським (С. Малларме, П. Верлен, Ж. Мореас, А. Рембо, К. Бальмонт, О. Блок, А. Белий). Обстоювання естетичних засад символізму М. Вороним, «молодомузівцями», часописом «Українська хата». Філософські підвалини появи поезії музичного світовідчування, культивування звукового образу (М. Вороний, Г. Чупринка, В. Пачовський), поривання до містичних осяянь П. Карманського. Особлива концентрація світотворчої «кордоцентричної» енергії лірики О. Олеся.

Еволюція пізнього символізму від гармонії антитетичностей (М. Філянського, Б. Лепкого, С. Чарнецького, Г. Михайличенка, О. Олеся, М. Вороного) до загострення апокаліптичних мотивів, пов'язаних з історичними катастрофами поч. ХХст. (П. Савченко, Я. Савченко, Д. Загул).

Вплив символістів на формування нового, артистичного типу особистості, здатного згармоніювати естетичні потреби з національними та соціальними переконаннями. Поєднання модерністського дискурсу із народнопоетичною традицією.

Літературні угруповання «Музагет» (П. Тичина, Я. Савченко, О. Слісаренко, Д. Загул, Д. Ярошенко) і «Митуса» (В. Бобинський, Р. Купчинський, Ю. Шкрумеляк, О. Бабій) – передостанні спалахи символізму в українській літературі.

Трансформація символізму в новому історико-літературному контексті.

Синтез різних стильових тенденцій у творах П. Тичини.

Становлення і нищення шкіл та напрямів у літературознавстві 20-30 років ХХ ст.

Розмаїття стильових тенденцій, активні пошуки шляхів розвитку української літератури, маніфести, полеміки.

«Необароко». П. Тичина, М. Бажан, Є. Плужник, М. Хвильовий, О. Довженко. Вплив імажинізму Т. Гюма, Е. Паунда, Дж. Флетчера, Д. Лоуренса, В. Брюссова на розвиток української поезії 20-30 рр. (В. Сосюра, Б. Ігор-Антонич).

Особливості авангардизму як відгалуження модернізму, його відмінні риси. Підкреслення епатажного етикету, спрямованість на деструкцію мистецтва, скандал, шоу, вказування на глухі кути стилів.

Український футуризм у порівнянні з італійським та російським (Ф. Марінетті, П. Буцці, І. Северянин, В. Маяковський, В. Хлебніков). Роль М.Семенка в його культивуванні. Творчість Г. Шкурупія, В. Ярошенка, О.

Слісаренка. Етапи еволюції: кверофутуризм із романтизацією урбаністичних темпоритмів та богемного бунту, панфутуризм з обстоюванням провокаційного та безперспективного мета мистецтва. Нова Генерація із псевдохудожньою функціональною поезією, що ілюструвала політику компартії. Специфіка різновидів українського футуризму. Неспіввіднесеність маніфестів та літературної творчості футуристів.

Спроби запровадження В. Поліщуком конструктивізму (динамізму-спіралізму).

Радикальні ознаки революційного романтизму в порівнянні з класичним романтизмом та неоромантизмом, його ригористичні та експансивні ознаки. їх прояв у ліриці В. Еллана, В. Чумака, Л. Первомайського.

Версифікація «романтики буднів».

Спроба подолання канонічних нормативів романтизму: популярність стихійної лірики В. Сосюри, інтенсивні пошуки іманентної стильової манери. Культура поетичних експериментів М. Йогансена.

Висока культура поетичного мовлення «неокласиків, уміння дисциплінувати «кордоцентричну» стихію українського письменства, органічно поєднати традицію класики із модерними творчими пошуками.

Вплив модерних літературних пошуків рубежу XIX-XX ст. М. Рильський, П. Тичина, В. Сосюра, Г. Косинка, М. Хвильовий.

Продовження традиції модерної творчості і європеїзація. М. Куліш, О. Довженко, Ю. Яновський, М. Бажан, Л. Первомайський.

Експресіонізм. Х. Вальден, К. Пінтус, К. Едшмід, І. Кайзер, Й. Бехер, Л. Франк. Вплив експресіонізму на світову літературу: Б. Брехт, Г. Грасс. Експресивна образність у творах А. Головка, М. Хвильового, В. Винниченка, М. Куліша.

Дадаїзм. Сюрреалізм. Г. Аполлінер, П. Елюар, А. Арто. Прояви сюрреалізму в раннього П. Тичини, В. Барки, М. Хвильового, Г. Косинки, М. Йогансена, М. Куліша.

Особливості неореалізму в українській літературі 20-х рр. В. Підмогильний. Стильовий синтез у творчості В. Підмогильного. В. Шевчук про неореалізм та багатовекторність белетристики.

Дебют М. Хвильового як поета-авангардиста. Поступова еволюція письменника від імпресіоністичної манери з деякими ознаками неоромантизму та експресіонізму до неореалізму. Позиції М. Хвильового в літературній дискусії 1925-1928 рр.

Соціалістичний реалізм – штучний напрям у літературі та мистецтві, заснований на підвалинах марксизму-ленінізму, ініційований компартією можливий лише в межах соціалістичного режиму. Деформація естетичних категорій, надання їм політичного, суто класового змісту. Запровадження на теренах письменства позахудожнього за походженням принципу партійності. Дискредитація принципу народності.

Використання принципу інтернаціоналізму для нівеляції національного духу письменства.

Ідеологічна заангажованість наукового і художнього мислення.

«Празька школа» поезії. Перегук творчих настанов «Празької школи» з орієнтаціями «Розстріляного відродження». Переведення «філософії серця» у нову якість – «філософії чину».

Структурно-стильовий принцип розбудови історії української літератури Д. Чижевського. Історико-літературні дослідження І. Кошелівця, Г. Костюка, Ю. Лавріненка, П. Одарченка. Проблематика українського і європейського модернізму у працях І. Костецького, О. Тарнавського, Б. Рубчака, О. Черненко, Л. Залеської-Онишкевич.

Переосмислення досвіду світової модерністської та авангардистської лірики при збереженні зв'язків із етногенетичною пам'яттю свого народу «Нью-Йоркської групи» (Б. Рубчак, Б. Бойчук, В. Вовк, Е. Андрієвська, Ю. Тарнавський).

Оновлення української літератури у творчості письменників старшого покоління (П. Тичина, М. Стельмах, Г. Тютюнник, П. Загребельний, І. Білик, А. Малишко).

«Шістдесятники». Вплив Е. Хемінгуея, Т. Манна, Г. Лорки.

Роль літературних критиків (І. Дзуби, І. Світличного, М. Коцюбинської) в динаміці «шістдесятництва». Відродження філологічної школи. Діяльність Ю. Шереха.

Невдалі спроби «шістдесятників» у сполученні естетичних критеріїв із «соцреалістичними канонами».

Перехід Л. Костенко на принципову опозицію соцреалізму.

Роль Гр. Тютюнника у розширенні жанрово-стильового потенціалу.

Українська література 60-70 рр. Дисидентський рух і література.

Обстоювання принципів естетики страждання як шляху подолання абсурду буття у творах В. Стуса.

«Химерна проза» як можливість уникнення штампів прози «соцреалізму». Її традиції: фольклор, «низове бароко», «котляревщина», творчість М. Гоголя, М. Йогансена. Засвоєння досвіду світової літератури (Є. Гофман). Органістичне поєднання реалістичного й фантастичного, ймовірного й таємного.

Бароківі риси в міфопоетиці І. Драча, гротесковості В. Стуса, «химерній» прозі О. Ільченка, В. Шевчука, П. Загребельного, Є. Гуцала, В. Дрозда.

Криза «соцреалізму» у 80-х рр. Падіння ідеологічно-кон'юктурного соцреалізму на рубежі 80-90 рр.

Зорієнтованість молодих поетів на глибинні, естетично змістовлені асоціативні пласти художнього мовлення. В. Герасим'юк, І. Римарук, І. Малкович, Ю. Андрухович, В. Медвідь, Б. Жолдак.

Вплив екзистенціалізму Ж. Сартра, А. Камю, Р. Рільке на літературу ХХ ст..

Епатаційний пафос неоавангардизму, укрупнення псевдохудожніх принципів «соцреалізму» в інтерпретації «Бу-Ба-Бу», ЛУГОСАДУ, «Червоної Фіри».

Традиції та відмінність неоавангардизму від бароко та футуризму, використання досвіду бурлеску. Еволюція «Бу-Ба-Бу» (Ю. Андрухович, В. Неборак, О. Ірванець, її завершення акцією «Імперіал Крейсер». Глухі кути неоавангардизму. (В. Цибулько).

Поєднання модернізму і барокових рис у літературі 80-х рр. : у відродженні фігурної та паліндромної поезії, традиції бурлеску, балагану, буфонади, травестії, пародіювання.

Віртуальний характер сучасної літератури. Перетрансформація віянь постмодернізму, його концептуальні параметри, зв'язок з теорією постструктуралізму, герменевтикою, психоаналізом. В. Медвідь, Є. Пашковський, Ю. Андрухович, Т. Прохасько.

Поява «феміністичної» критики в українській прозі (О. Забужко).

Жорстокий наратизм з елементами абсурду в прозі «соціальної клініки» О. Ульяненка.

Активні творчі пошуки переможців «Гранослова» та «Смолоскипа» І. Андрусяка, С. Жадана, Ю. Бедрика, Р. Скиби, М. Матіос, І. Роздобудько, Ю. Покальчука та ін. творчість Л. Талан, М. Дочинця, Дари Корній, В. Шкляра, О. Печорної, С. Жадана, Любка Дереша.

Сучасна література Сумщини. А. Гризун, О. Вертіль, В. Івченко, Є. Положій. Дискусії довкола українського модернізму та перспектив постмодернізму (Г. Грабович, С. Павличко, Т. Гундорова, М. Павлишин).

Застосування нетрадиційних аспектів психологічного аналізу (А. Макаров), структурної поетики, неоміфологізму, постструктуралізму (Г. Грабович), поряд з феноменологічною (М. Ігнатенко) чи історико-типологічною (С. Наливайко) інтерпретаціями стилів.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі				
		Лек	Пр	конс	Ср		лек	пр	Конс	Ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Розділ 1. Розвиток напрямів і течій 1 половини ХХ ст.											
Тема 1. Модернізм в українській літературі початку ХХ століття – художнє явище нової естетичної якості.	14	2	2			10	16	2	2		12
Тема 2. «Срібний злет» українського символізму.	12	2	2			8	10				10

Тема 3. Великі здобутки і трагічні колізії «Розстріляного відродження».	14	2	2		10	12				12
Тема 4. Утвердження української літератури в контексті світової - «Нью- Йоркська група».	11	2	2		7	10				10
Тема 5. Експресіонізм в українській літературі.	11	2	2		7	12				12
Разом за розділом 1	62	10	10		42	60	2	2		56

Розділ 2. Стилєві напрями й течії в українській літературі другої пол. ХХ – поч. ХХІ ст.

Тема 6. Феномен шістдесятництва та паралельних йому течій в українській літературі.	14	2	2		10	16	2	2		12
Тема 7. Дисидентський рух в українському суспільстві та літературі.	12	2	2		8	12				12
Тема 8. Літературний «андеграунд» 60-70-х рр. «Київська школа».	12	2	2		8	12				12
Тема 9. «Тиха поезія» 70-х рр.	10		2		8	10				10
Тема 10. Неореалістична стилєва тенденція в українській прозі.	12	2	2		8	12				12
Тема 11. «Химерна проза».	14	2	4		8	14		2		12
Тема 12. Практика постмодернізму в українській літературі.	14	2	4		8	14	2			12
Разом за розділом 2	88	12	18		58	90	4	4		82
Усього годин	150	22	28		100	150	6	6		138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Модернізм в українській літературі початку ХХ століття – художнє явище нової естетичної якості.	2	2
2	«Срібний злет» українського символізму.	2	
3	Великі здобутки і трагічні колізії «Розстріляного відродження».	2	
4	Утвердження української літератури в контексті світової. «Нью-Йоркська група».	2	
5-6	Феномен шістдесятництва та паралельних йому течій в українській літературі.	4	2
7	Дисидентський рух в українському суспільстві та літературі.	2	
8	Літературний «андеграунд» 60-70-х рр. «Київська школа».	2	
9	«Тиха поезія» 70-х рр.	2	
10	Неореалістична стильова тенденція в українській прозі.	2	
11-12	Химерна проза	4	2
13-14	Практика постмодернізму в українській літературі.	4	2
	Усього	28	6

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Агеєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму. Н. 2003.
2. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст./ За ред.. М. Зубрицької. Львів, 2002. 832 с.
3. Бернадська Н. Українська література ХХ ст. : навчальний посібник. К., 2008.
4. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки. К. : Смолоскип, 2006. 464 с.
5. Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: лекції. Житомир, 2009.
6. Білоус П. Теорія літератури : навч. посібник. К., 2013.
7. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. К., 2008.
8. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. К., 2000.
9. Галич О. Історія літературознавства. Луганськ, 2009.
10. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. К., 2001.
11. Грабович Т. Тексти і маски. К. : Критика, 2005.
12. Грицик Л. Українська компаративістика: концептуальні проєкції. Донецьк, 2010.

13. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму: постмодерна інтерпретація. К., 1997.
14. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: Статті та есеї. К. : Грані-Т, 2013. 548 с.
15. Гундарева Т. Післячорнобильська бібліотека: Український літературний постмодернізм. К. : Критика, 2005.
16. Гундарева Т. Кіч і література. Травестії. К., Фоскл, 2008.
17. Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес. К., 2008.
18. Дзюба І. Спогади і роздуми на фінішній прямій. К., 2008.
19. Дзюба І. З криниці літ: У 3 т. К., 2006.
20. Жулинський М. Із забуття – в безсмертя. К., 1990.
21. Жулинський М. Нація. Культура. Література: національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури. К., 2010.
22. Жулинський М. Подих третього тисячоліття. Луцьк, 2000.
23. Жулинський М. Слово і доля. К., 2001.
24. «З порога смерті». Письменники України – жертви сталінських репресій. К., 1991.
25. Зборовська Н. В. Психологія і літературознавство. К., 2003.
26. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. К., 2006.
27. Ільницький М. Від «Молодої музи» до «Празької школи». Львів, 1995.
28. Історія української літератури ХХ ст. : у 3 кн. / [за ред. В. Кузьменка]. К. : Либідь, 2013.
29. Качуровський І. Променисті силуети. Н., 2008.
30. Корогодський Р. У пошуках внутрішньої людини. К., 2002.
31. Квіт С. Основи герменевтики. К., 2003.
32. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ - початку ХХІ ст. : підручник: у 10т. У сподіваннях і трагічних зламах. К. : ВЦ «Академія», 2014. 472 с.
33. Ковалів Ю. Українська поезія першої половини ХХ ст. К., 2000.
34. Криловець А. Українська література перших десятиріч ХХ ст.: філософські проблеми. К., 2014.
35. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. Антологія 1917-1933. К., 2002.
36. Література. Теорія. Методологія. Вид 2 / За ред. Д.Уліцької. К., 2008.
37. Мовчан Р. Український модернізм 1920-х : портрет в історичному інтер'єрі. К. : Стило, 2008. 544 с.
38. Наєнко М. Українське літературознавство. К., 1997.
39. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. К., 2006.
40. Неврлий М. Українська поезія 20-х років: Мікропортрети в художніх стилях і напрямках. К., 1991.
41. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999.
42. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К. : Правда Ярославичів, 1998. 448 с.

43. Ткачук М. Наративна модель українського письменства. Тернопіль, 2007.
44. Харкун В. Соцреалістський канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації. Ніжин, 2009.
45. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерністський період. К., 2008.
46. Шумило Н. Під знаком національної самобутності. Українська художня проза і літературна критика кінця ХІХ – поч. ХХ ст. К. : Задруга, 2003.

Додаткові

1. Агеєва В. Чоловічий псевдонім і жіноча незалежність. *СІЧ*. 2002. №4. С.27 – 33.
2. Баран Є. До розмови про «ранні» дев'яності // Іменник: Антологія дев'яностих. К., 1997.
3. Баран Є. Звичайний читач. Тернопіль, 2000.
4. Бурлакова І. Модуси пасіонарності у критично-літературній рефлексії митців МУРу. *Слово і час*. 2012. № 2.
5. Вишницька Ю., Тверітінова Т. Історія зарубіжної літератури межі ХІХ – ХХ століть: навчальний посібник. К. : Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2013. 192 с.
6. Волощук Є. Доба «ізмів»: модернізм та літературі першої половини ХХ століття / Євгенія Волощук, Борис Бігун ; [НАН України, Ін-т літ. ім. Т.Г. Шевченка НАН України]. Київ : Академперіодика, 2014. 320 с.
7. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика: Вибрані твори. К., 2001.
8. Гнатюк М. Іван Франко і проблеми теорії літератури. К., 2011.
9. Градовський А. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика. Черкаси, 2003.
10. Гундорова Т. Соцреалізм як масова культура. *Сучасність*. 2004. № 6. С. 52 -66.
11. Денисова Г. Феномен постмодернізму: культура й орієнтири. *СІЧ*. 1995. № 2.
12. Дзюба І. Нагнітання мороку: від чорносотенців початку ХХ ст. до українофобів поч. ХХІ ст. *Слово і час*. 2015. № 7.
13. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. Львів, 1991.
14. Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика. К., 1999.
15. Загребельний П. Думки наррозхрист. К., 1997.
16. Захарчук І. Мілітарна стратегія соцреалізму. *СІЧ*. 2006. № 10. С. 51.
17. Зборовська Н. Сучасне українське літературознавство: локальний конфлікт в Інституті літератури чи порубіжжя наукова дискусія? *СІЧ*. 2007. № 7. С. 3-10.
18. Ільницький М. Трансформація постмодернізму: сумніви одного читача *Сучасність*. 1995. № 10.
19. Кавушевська Я. Особливості символістського дискурсу у слов'янських країнах. *СІЧ*. 2004. № 11. С. 59-66.

20. Касьянов Г. Незгодні: Українська інтелігенція в русі опору 1960- 1980-х років. К., 1994.
21. Кисла Т. Специфіка фемінного постмодерністського роману. *Укр. літ. в ЗОШ*. 2007. № 5. С.11 -14.
22. Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925 – 1928 років. К., 1990.
23. Ковальова О. Співвідношення модернізму та авангардизму: теоретична неузгодженість. *СІЧ*. 2004. № 4. С. 74 – 78.
24. Козачок Я. Вітчизняні традиції сучасного українського фемінізму. *Укр. літ в ЗОШ*. 2007. № 2. С. 5 -10.
25. Козлик І. Літературна критика і літературознавство: проблематика взаємостосунків у методологічному аспекті. *СІЧ*. 2007. № 6. С. 8-14.
26. Коцюбинська М. Вітер з України і наш екзистенційні зусилля. *Укр. мова і літ. в сер шк., гімназ., ліц. та колег.* 2006. № 7-8. С. 128 – 137.
27. Кочубей Ю. «Євразійство» та « азійський ренесанс»: еволюція й доля двох концепцій. *СІЧ*. 2003. № 9. С.25. – 34.
28. Крупка М. Фемінний ідеал та феміністичний інтерес у критичному дискурсі «літературно-наукового вісника». *Сучасність*. 2005. № 7-8. С.105 – 114.
29. Крутикова Н. До питання про реалізм. *СІЧ*. 2003. № 12. С.3 – 13.
30. Левицький В. Шістдесятництво: чи був постскрипtum? *Літер. Україна*. 2009. №23. С.1-7.
31. Лімборський І. Горизонти художнього мислення в історико-компаративній перспективі: англійське просвітництво та українська література. *Укр. літ в ЗОШ*. 2003. № 8. С.49 – 54.
32. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Гром'яка Р., Коваліва Ю. та ін. К., 1997.
33. Логвиненко Ю. Трансформація античних міфів у творчості поетів-постмодерністів. *Слово і час*. 2011. № 6.
34. Луцій С. МУР у ретроспективному контексті. *Київ*. 2006. № 6.
35. Нікітіна Н. Бастіони сучасної технічної довершеності (на матеріалі жіночої прози кінця ХХ – поч. ХХІ ст.). *Слово і час*. 2014. № 1
36. Маланюк Є. Книга спостережень. К., 1998.
37. Мачківський М. Згадаймо всіх поіменно! *Літер. Україна*. 2008. № 45. 20 лист. С.4.
38. Марко В. Основи аналізу літературного твору: навч.-метод. посібник для студентів і вчителів. Кіровоград, 2003.
39. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. К., 2001.
40. Мельник В. Модернізм української прози: генеза, сутність, історичні ракурси. *Сучасність*. 1996. № 2.
41. Наєнко М. Інтим письменницької праці: 3 лекцій про специфіку літературної творчості. К., 2003.
42. Наєнко М. Шістдесятництво в історії і в сучасності. *Літер.Україна*. 2008. № 31. 14 серпня. С.5.
43. Наєнко М.Ренесанс як етап. *СІЧ*. 2005. № 4. С.67 – 68.

44. Наливайко Д. До співвідношення «декаденсу», «модернізму», авангардизму. *СІЧ*. 1992. № 11- 12.
45. Наливайко Д. Французький символізм як зміна метамови європейської поезії. *Слово і час*. 1998. № 7
46. Наливайко Д. Епістемологія й поетика реалізму. *СІЧ*. 2004. № 11. С.3-17.
47. Наливайко Д. Епістемологія й поетика реалізму. *СІЧ*. 2004. № 11. С. 3-17.
48. Неборак В. Введення в Бу-Ба-Бу. Львів: Класика, 2001.
49. Новак М. Українське бароко. *Сучасність*. 2006. № 10. С.111- 119.
50. Новак М. Українське бароко. *Сучасність*. 2006. № 10. С.111- 119.
51. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999.
52. Павличко С. Теорія літератури. К., 2002.
53. Процюк С. Лицарі стилосу та кав'ярень. Есе про дев'яностиків. К., 1996.
54. Сверстюк Є. Блудні сини України. К., 1993.
55. Слоньовська О. Взірєць чи аномалія: міф амазонки в українському літературознавстві. *Укр. мова і літ в школі*. 2005. № 5. С. 48 – 53.
56. Стусенко О. Технос + логос = супермаркет. *Київ*. 2009. № 9.
57. Тарнашинська Л. Презумпція доцільності: Абрис сучасної літературознавчої концептології. К., 2008.
58. Творчість київських неокласиків у контексті української модерної поезії ХХ століття : збірник статей магістрантів / За ред. Н.І. Кириленко. Суми : вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. 72 с.
59. Український модернізм як художньо-естетична система / за ред. Н. Кириленко. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2013. 64 с.
60. Фащенко В. У глибинах людського буття. Одеса, 2005.
61. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні. К., 1998.
62. Художньо-естетичні концепти шістдесятництва: Зб. магістрантів / Упор. та передм. Н. Кириленко. Суми, 2012. 119 с.
63. Шахова К. Романтизм – реалізм – натуралізм. *Літературознавчі студії : збірник наукових праць*. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філол. Київ, 2004. Вип. 7. С. 341-347.
64. Яременко В. Задушене відродження в історії і в сучасності. *Літер. Україна*. 2009. № 17. 30 квітня. С.6.

**Наукові та навчально-методичні праці викладача курсу –
Кириленко Н.І.:**

1. Владимірова В., Кириленко Н. Геній у факторі часу: літературознавчо-критичний дискурс творчої постаті Тараса Шевченка в другій половині ХІХ– ХХ століть. *Вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. Випуск 43.

2. Владимірова В., Кириленко Н. Українська література першої половини ХХ століття: теоретико-методологічні аспекти інтерпретації. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 184 с.
3. Владимірова В., Кириленко Н. Фольклорний мотив гріха-спокути в сучасній українській жіночій прозі (на матеріалі романів Марії Матіос, ЛюкоДашвар, Олени Печорної, Валентини Мастерової) // Вісник Маріупольського державного університету. Серія :Філологія / гол. ред. К. В. Балабанов; відп. ред. серії О. Г. Павленко. Маріуполь : МДУ, 2018. Вип. 19. (Копернікус) у спіавт.
4. V. Vladymyrova, N. Kyrylenko. The motive of loneliness in the Olena Pechorna's novel "The sinner". Cambridge Journal of Education and Science, № 1(15), (January - June). Volume II. "Cambridge University Press", 2016. 792 p. P. 615-621. (Proceedings of the Journal are located in the Databases Scopus. Source Normalized Impact per Paper (SNIP): 5.275 SCImago Journal Rank (SJR): 5.347).
5. Кириленко Н., Владимірова В. Archetypal floristic images in artistic interpretation of Mykola Zerov and Myhajlo Draj-Hmara. *Virtus. Scientific Journal*. 32, March, 2019. S.155-158.
6. Кириленко Н., Влізько І. Етнокультурні коди в художній тканині поезій «шістдесятників»: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2018. 96 с.
7. Кириленко Н., Водяницька Л. Історіософське осягнення буття у творах В. Герасим'юка. *Філологічні науки*. 2007. С. 124 – 129.
8. Кириленко Н. Етнопсихологічні коди в поетичних текстах Миколи Вінграновського. *Філологічні трактати Сум ДУ*. 2016. Т.8. № 2. С.36-42.
9. Кириленко Н., Зякун А. Художня репрезентація етнокультурних кодів у романі Мирослава Дочинця «Горянин. Води Господніх русел». *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 13. Том 3. Ужгород : Видавн. дім «Гельветика», 2020. С. 97 – 102.
10. Кириленко Н. Історико-національні модуси в художньому просторі текстів Ліни Костенко: навчально-методичний посібник. Суми, 2015. 224 с.
11. Кириленко Н. Історіософська концепція буття у творах Миколи Вінграновського. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: філологія*. Випуск 20. Т.1. Одеса, 2016. С. 26 – 29.
12. Кириленко Н. Історія України у творах Ліни Костенко: навчальний посібник. Суми: Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2005. 130 с.
13. Кириленко Н., Кобилко Н. Відтворення язичницької системи осягнення світобудови в поезіях Павла Тичини. *Філологічні науки: синхронічний та діахронічний аспекти*. Суми: Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2011. С. 266-275
14. Кириленко Н., Кобилко Н. Символіка образу дороги в романі Олександра Ільченка «Козацькому роду нема переводу...». *Література в контексті культури: зб. наук. праць*. Вип. 27 / ред. кол.: В. Гусєв (відп. ред.) та ін. К. : Видавничий дім Дмитра Бурого, 2016. С. 140–144.

15. Кириленко Н. Концепція людини й світу в поезіях Богдана-Ігоря Антонича. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Філол. науки. № 40 (253) Черкаси, 2012. С. 48-51.
16. Кириленко Н. Художній домисел як засіб усебічного розкриття образу Ярослава Мудрого в романі П. Загребельного «Диво». *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Літературознавство*. Харків, 2014. Випуск 2 (78). Ч.2. С. 66–74.
17. Кириленко Н. Художественное моделирование исторической героини в произведениях Лины Костенко. *Материалы I-ой Международной научной конференции. Филология и культурология. Современная наука. Новый взгляд/ Literatura i kulturoznawstwo. Współczesna nauka. Nowy wygląd*. Вроцлав, 2015. С. 138-143.
18. Кириленко Н. Художньо-національний світ у романі Ліни Костенко «Маруся Чурай». Монографія. Суми: видавництво Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010.
19. Кириленко Н. Образ Ярослава Мудрого в летописях и романе П. Загребельного «Чудо»: сравнительный аспект. *Материалы III Международной научной конференции «Современная филология»*. Уфа, 2014. С. 30-34.
20. Kyrylenko N., Kobylko N. The symbolic meaning of «a road» mythologem in Ukrainian literature of the second half of the twentieth century (on the material of the chimeric prose). *European Journal of Scientific Research*, 2016, № 1 (13), (January-June). Volume II. «Paris University Press», 2016. 904 p. P. 316-323.
21. Кириленко Н., Циганкова С. Архетипний образ води в поезії шістдесятників. Суми: вид-во ФОП «Цьома С.», 2019.
22. Кобилко Н. Кириленко Н. Роль хронотопу дороги в художньому творі (на прикладі повісті «Ірій» В. Дрозда та роману «Дім на горі» В. Шевчука). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Літературознавство / За ред. Проф. Ткачука М.П.* Тернопіль: Тернопіль, 2015. Вип. 42.- С. 72 – 75.
23. Образ Роксолани в аспекті інтермедіального аналізу: навчально-методичний посібник / за ред. Н. Кириленко, О. Микитенко. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. 108 с.
24. Радченко К., Кириленко Н. Символіка образу маку в поезії Миколи Вінграновського. *Молодий учений*. 2017.
25. Творчість київських неокласиків у контексті української модерної поезії ХХ століття : збірник статей магістрантів / За ред. Н. Кириленко. Суми : вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. 72 с.
26. Український модернізм як художньо-естетична система / за ред. Н. Кириленко. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2013. 64 с.
27. Художньо-естетичні концепти шістдесятництва. Збірник статей магістрантів / упор. та передм. Н. Кириленко. Суми, 2012. 119 с.

13. Інформаційні ресурси

<http://www.day.kiev.ua/> - сайт газети «День»
<http://www.ukurier.gov.ua/> - Електронна версія газети «Урядовий кур'єр»
<http://www.dt.ua/> - сайт Міжнародного суспільно-політичного тижневика «Дзеркало тижня»
<http://www.vechirka.kiev.ua/> - Електронна версія газети «Вечірній Київ»
<http://www.umoloda.kiev.ua/> - Електронна версія газети «Україна молода»
<http://kreschatic.kiev.ua/> - сайт газети київської міської ради «Хрещатик»
<http://www.vechirnij.kiev.ua/> - сайт газети «Вечірній Київ»
<http://www.golos.com.ua/> - сайт газети «Голос України»
<http://www.silskivisti.kiev.ua/>
<http://etno.us.org.ua/>
<http://psylib.kiev.ua/>
<http://journal.knigka.info/>
<http://www.slovoichas.in.ua/> Слово і час
<http://studiamethodologica.com.ua/>
<http://pidruchniki.com.ua/>
<http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe>
<http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/167>
<http://litakcent.com/2015/06/25/kilka-notatok-pro-smerukrajinskoji-literatury/>
<http://litakcent.com/2015/09/15/vitalij-cherneckyj-literaturi-vlastyvi-pevni-synusoidni-kolyvannja/>
http://shron1.chtyvo.org.ua/Tarnashynska_Liudmyla/Ukrainske_shistdesiatnytstvo_profili_na_tli_pokolinnia_istoryko-literaturnyi_ta_poetykalny
Сайти електронних бібліотек Internet
<http://folk-pisnya.com.ua/> 2 <http://proridne.org/> 3 <http://nashakazka.org.ua/>
<http://www.Ruthenia.ru/folklore/postffolk.htm>
- Зарецький О. Українське шістдесятництво у трансформаціях радянської відлиги. URL: <http://nndiuv.org.ua/book/zbirn-kult-1>.
- Кіпіані В. «Український вісник» з підпілля. П'ятнадцять років тому В'ячеслав Чорновіл відкрив еру незалежного друку. URL: <http://www.pravda.com.ua/articles/2002/08/21/2990208/>
- Сверстюк Є. Вічний феномен дисидентства. URL: <http://osvita.khpg.org/index.php?id=1273734761>

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна
технічні засоби навчання, друковані та інтернет-джерела інформації.